FOR Freedom AND Justice...

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

AMERICAN IN SPIRIT
FOREIGN IN LANGUAGE ONLY

National and International Circulation

SLOVENIAN
MORNING NEWSPAPER

NO. 50

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, MARCH 13, 1961

ŠTEV. LX — VOL. LX

KONGO - FEDERACIJA

Kongoški politični vodniki so se zedinili, naj postane Kongo zveza osmih držav, ustanovljenih na temelju plemenske pripadnosti.

TANANARIVA, Madag. — Konferenca kongoških političnih vodnikov je končana. Po več dni trajajočih razgovorih, ki so se jih udeležili poleg predsednika republike Kasavubuja tudi predsednik njegove vlade Ileo, predsednik Katange Čombe, predsednik Mineralne države Kalondži in drugi, je bilo sklenjeno, naj se Kongo spremeni v zvezo osmih, med sabo le rahlo povezanih držav, katerih ozemlje naj bo zaokroženo na temelju pripadnosti k posameznim plemenskim skupinam.

Razgovorov se niso udeležili zastopniki levičarske skupine iz Stanleyvilla, čeprav so bili prvotno napovedani. Udeleženci razgovorov so izbrali in potrdili za novega vodnika Vzhodne pokrajine, ki jo za sedaj drže še trdno v oblasti pristaši pok. Lumumbe pod vodstvom Gizenge in gen. Lundule, nekega Sylvere Bondekwe.

Med tem je Indija objavila, da bo poslala v Kongo četam Združenih narodov okrepitev okoli 5,000 mož, eno celo brigado z vsemi podpornimi in tehničnimi enotami. Ta bo imela lastnega poveljnika, bo pa podrejena vrhovnemu poveljstvu čet ZN.

—o—

Poslanik ZDA obiskal Hruščeva v Sibiriji

MOSKVA, ZSSR. — Poslanik Združenih držav Thompson je od 2. marca iskal možnosti sestanka s sovjetskim predsednikom vlade Hruščevim, da bi mu izročil sporočilo predsednika Kennedya. Končno je prišlo do sestanka v mestu Novosibirsk.

Razgovor je trajal skoro pet ur. Thompson je takoj po sestanku odletel nazaj v Moskvo in od tam napisal poročilo predsedniku. Časnikarjem je dejal: "Sem vedno optimist. Tudi to pot. Taki razgovori so vedno zelo zanimivi, tudi ti so bili."

Gotovo so razgovori obsegli skoro vse točke svetovne politike, v katerih si Združene države in Sovjetska zveza nasprotujeta ali pa nista še določili svojega stališča, pa so interesi očitno različni. Mr. Thompson je imel od predsednika Kennedya naročilo dobiti kar moč izčrpno sliko o Hruščevem mnenju o vseh važnejših vprašanjih in ga prepričati, da bodo Združene države skušale sporna vprašanja, kar le mogoče omiliti in znižati njihovo število.

—o—

Če še niste naročnik AMERIŠKE DOMOVINE, postanite še danes!

RAIN

Vremenski prerok pravi:

Dež in nevihte. Najvišja temperatura 44.

Novi grobovi

Viktor Brezar

Po hudi bolezni je preminul na svojem domu na 700 E. 159 St. Viktor Brezar, star 80 let. Tukaj zapušča soprogo Mary, roj. Trampus, doma iz Janč pri Litiji, hčeri Mary ter Louise Petrovic (ki so jo adoptirali) in več drugih sorodnikov. Rojen je bil v Trebnjem na Dolenjskem. Zaposlen je bil v Apex Electric Co. nad 20 let, dokler ni šel v pokoj. Bil je član Društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ in Društva Mir št. 142 SNPJ. Pogreb bo jutri zjutraj ob 8:15 iz Jos. Zele in Sinovi pogreb. zavoda na 458 E. 152 St. v cerkev Marije Vnebovzete ob devetih, nato na All Soul's pokopališče.

Frank Oster

Včeraj zjutraj je po dolgi, mučni bolezni preminul v St. Luke's bolnišnici 60 let stari Frank Oster, poznan tudi kot Pat (Svetek) Oster, soprog pogrebnice Mary A. Svetek-Oster. Zadnje 4 mesece je živel v No. 4 Beacon Hill Dr. v Bainbridge, Ohio, blizu Chagrin Falls, prej pa na 478 E. 152 St. v Clevelandu. Zapušča soprogo Mary A. Svetek-Oster, mater Amelio Ostroski, sina Bernarda in Raymonda Svetek, hčere Mrs. Patricio v Kirtlandu, Esther Svetek-Faye v Bainbridge, brate Edwarda in Raymonda in Franka (v Caldwell, Ohio), sestre Mrs. Bertho Bergner, Mrs. Alice Laughlin (v Chagrin Falls), Mrs. Leona Fischer in 11 vnukov. Bil je član The Moose. Pogreb bo v četrtek ob 8:30 zjutraj. Na mrtvaški oder bo položen nocoj ob 7:30 v Grdinovem pogrebnem zavodu na Lake Shore Blvd. Pokopan bo na All Souls pokopališču.

John Hrovat

V petek zjutraj je po kratki bolezni umrl v Northeast General bolnišnici v N. Madison, O., John Hrovat iz Geneva, O. Živel je tam 18 let, prej je stanoval na E. 78 St. Star je bil 60 let in rojen v vasi Hrušovec pri Novem mestu, fara Prečna, od koder je prišel pred 40 leti. Delal je pri Geneva Metal Wheel Co. Bil je član Društva Clevelandski Slovenci št. 14 SDZ. Tukaj zapušča ženo Mary, roj. Pincolic, brata Josepha in Franka. Pogreb bo jutri zjutraj ob 8:30 iz Zakrajskovega pogreb, zavoda v cerkev sv. Vida ob devetih, nato na pokopališče Kalvarija.

Lemnitzerju ni prav!

Gen. Lemnitzer, načelnik skupnega glavnega stana oboroženih sil, se pritožuje nad postopkom novega obrambnega tajnika.

CHICAGO, Ill. — Armadni gen. L. Lemnitzer, načelnik skupnega glavnega stana, je v Sun-Timesu preteklo soboto uradno protestiral v javnosti proti načinu, kako je novi obrambni tajnik McNamara odločil, naj skoro devet desetin vseh naporov za raziskavo in vojaško uporabo vesolja prevzamejo letalske sile.

General je protestiral v zaupni spomenici poslani obrambnemu tajniku 2. marca. Kako je ta prišla v roke Sun-Times, je njegova skrivnost.

Odločitev je pripravil novi civilni Urad za upravo in organizacijo obrambnega oddelka. General se v glavnem pritožuje, da je imelo vrhovno vojaško vodstvo premalo časa za skrbno proučitev celotnega vprašanja. Odgovor na predlog za novo navodilo je moralo dati že v enem tednu.

—o—

Formoza se pripravlja na umik gverilcev s področja na meji Burme

TAIPEI, For. — Vojaški viri trdijo, da upa vlada nacionalne Kitajske začeti že s prihodnjih dreh odvažati na Formozo kitajske nacionalne vojake, ki so se po zmagi komunizma na Kitajskem leta 1949 umaknili v Burmo in od tam vodili gverilsko vojno.

Burma je nedavno odločno zahtevala od Združenih držav, naj pritisnejo na Formozo, da bo umaknila še preostalih 1,200 kitajskih protikomunističnih vojakov. Izgleda, da jih bodo odpeljali z letališča na Tajskem.

—o—

Brandt pri Kennedyu

WASHINGTON, D. C. — Koncem tedna je bilo objavljeno, da bo danes sprejel predsednik Kennedy župana Zah. Berlina Willia Brandta, ki bo sicer pri nemških državnih volitvah nastopil kot socialstični kandidat proti dr. K. Adenauerju.

Povišana podpora za mleko, riž in lešnike

WASHINGTON, D. C. — Tajnik za poljedelstvo Freeman je pretekli petek povišal podporo za mlečne izdelke, riž in ameriške lešnine. Časnikarjem je dejal, da bo to zvišanje prineslo letno farmarjem od enega do dveh bilijonov novih dohodkov.

To zvišanje podpore bo imelo brez dvoma vpliv na cene omenjenih predmetov, ki bodo verjetno v najkrajšem času porasle. Čemu je bilo zvišanje nujno potrebno, poljedelski tajnik ni v celoti obrazložil.

—o—

Castro pošilja otroke v Sovjetijo na šolanje

Po raznih vesteh v prestolnici je vlada poslala že doslej večje število sirot in drugih javnemu skrbstvu prepoščenih otrok v Sovjetsko zvezo, da jih vzgoje v komunistične propagandiste.

HAVANA, Kuba. — Zanesljiva poročila trdijo, da pošilja kubanska vlada otroke v Sovjetsko zvezo, kjer jih bodo vzgojili za komunistične propagandiste. Očividci trdijo, da so videli večje skupine otrok zbranih na področju pristanišč Saqua la Grande in Puerto de Caselda. Največ so to sirote, od 4 do 12 let stari dečki in deklice, ki so jih pobrali iz sirotišnic, delno pa so med njimi tudi otroci kolektivnih "farmarjev," katerim je bilo rečeno, da bodo njihovi otroci poslani na tehnično strokovno šolanje.

Množično zbiranje otrok in njihovo pošiljanje spominja na pošiljanje otrok v komunistične dežele iz Španije v letih 1936-39 in na ugrabljanje grških otrok tekom državljanske vojne v letih 1947-49 in njihovo transportiranje v komunistične dežele.

Pošiljanje kubanskih otrok v Sovjetijo vodi Castrov minister za socialno politiko Doctora Miret.

Castro je v zadnjem času ustanovil tudi posebna koncentracijska taborišča za svoje politične nasprotnike. Tako taborišče za moške je na Isle of Pine, eno za ženske pa pri Vivac de Mantilla v Vzhodni pokrajini.

UPORNIŠKE ČETE V LAOSU PRESEKALE VAŽNO CESTO

Napadalni oddelki komunističnega Patet Lao so v soboto prebili vladne črte ob cesti, ki vodi iz glavnega mesta Vientiane, kjer ima sedež vlada, v Luang Prabang, kjer je kralj z dvorom. Komunistične čete so dobro izvežbane in opremljene z modernim sovjetskim orožjem.

VIENTIANE, Laos. — Kriza v Laosu, ki so jo napovedovali že več tednov, je nastopila preteklo soboto, ko so komunistične napadalne čete prodrle vladne postojanke vzdolž ceste, ki veže Vientiane z Luang Prabangom. Po zavzetju Sala Phou Koun, važnega cestnega križišča, so komunistični oddelki pritisnili v obeh smereh, da proboj vladnih črt še razširijo. Vladne čete skušajo s podporo topništva prodiranje uporniških oddelkov zaustaviti. Sovjetska letala so že več mesecev neprestano dovažala orožje in druge vojaške potrebščine. Te so delno prihajale tudi iz Sev. Vietnama po kopnem. Komunistične napadalne oddelke so vežbali in na novo opremili v Sev. Vietnamu in jih nato vrgli v borbo proti vladnim četam, ki so še od novega leta sem napovedovale napad na uporniške postojanke na Plaine de Jarres.

Komunistična poročila trdijo, da so imele vladne čete okoli 300 mrtvih in ranjenih ter da je bil eden njihovih bataljonov popolnoma uničen. Komunisti so začeli napadati vladne postojanke pretekli petek z devetimi napadalnimi bataljoni. V soboto so vladne črte prebili pri Sala Phou Koun, nato pa zasedli še Muong Kassy 22 milj južno od tam.

Vladne čete so se ustavile kakih osem milj severno na višinah pri Sala Phou Keng. Trdijo, da bitka dejansko še bi končana, ampak se je šele dobro začela. Podobne izjave po komunističnem uspehu v začetku letošnjega leta se niso uresničile.

V glavnem mestu mir

Vesti o bojih ob glavni cesti so prišle v Vientiane, ne da bi povzročile posebno vznemirjenje. Laoški domačini se dobro zavedajo, koliko je mogoče dati na razne objave in napovedi o zmagah. Zmaga med vlado in uporniki niha, kot dobi katera izmed strani večjo ali manjšo pomoč od svojih podpornikov z unaj. V zadnjih tednih so dobili uporniki velike količine vojaških potrebščin in so tako lahko izvedli ofenzivo, med tem ko so vladne čete tičale na svojih postojankah več kot dva meseca in vedno znova napovedovale odločen nastop proti upornikm.

Načrt za končanje bojev

Tik preden je prišlo do komunistične ofenzive, sta se v glavnem mestu Kambodže sestala Souvanna Phouma, ki ga uporniki priznavajo za predsednika zakonite vlade Laosa, in gen. Nosavan, podpredsednik vlade, ki jo je potrdil laoški kralj in jo priznavajo za zakonito zahodne sile. Dosegla sta načelni sporazum o nevtralizaciji Laosa, ki mora ostati neodvisen in svoboden.

Sličen načrt je izročil v imenu predsednika Kennedya ameriški poslanik v Moskvi Thompson predsedniku sovjetske vlade Hruščevu v Novosibirsku pretekli četrtek. Izgleda, da skušajo komunisti doseči čim boljši vojaški položaj v Laosu, predno se bodo odločili za razgovore. Zahod je tudi tokrat iz same previdnosti in omahljivosti dopustil, da so komunisti dosegli uspeh, ki ga bodo znali temeljito izkoristiti.

—o—

Kennedy pojde na TV

Počasno razpravljanje Kongresa o vladnih predlogih sili predsednika, da gre pred javnost. Napovedujejo, da ji bo v bližnji prihodnosti začel razlagati svoje predloge preko televizije.

WASHINGTON, D. C. — Iz Bele hiše prihajajo vesti, da predsednik Kennedy resno preudarja o tem, ali le ni potrebno, da stopi pred javnost in preko nje pritisne na Kongres, da bo odobril predloge, ki mu jih je stavil za izboljšanje socialno-gospodarskih razmer in za napredek dežele. Trdijo, da bo v bližnji bodočnosti javnosti preko televizije in rada obrazložil svoje načrte in predloge.

Na podoben način je pridobil javnost za svoje načrte Franklin D. Roosevelt, ki mu je v prvih sto dneh uspelo izvesti temeljno zakonodajo. G. Kennedy se zaveda svoje pičle zmage in ne mara biti preveč vsiljiv. Odločil se je za umirjenejšo pot, ki pa jo hoče vstrajno slediti.

—o—

— Avstralija in Formoza imata nekako isto število prebivalstva, čeprav je Avstralija 200-krat večja od Formoze.

Program predsednika Kennedya za gradnjo stanovanj

WASHINGTON, D. C. — Program za gradnjo stanovanjskih hiš, ki ga je predložil predsednik Kennedy, je zelo obširen po besedilu načrta kakor tudi po vsebini. V načrt je vključeno obnavljanje mest in predmestij, poživitev gradbe srednjih in malih hiš in čim močnejši in hitrejši doprinos gradbene podjetnosti k poživitvi celotnega gospodarstva ter omiljenje brezposelnosti. Predsednik daje temu vprašanju tako pomembnost, da je izjavil, da bo kmalu predlagal Kongresu, naj ustanovi novo mesto v kabinetu federalne vlade za nadziranje izvrševanja tega programa.

Predsednikov program vsebuje zlasti tele točke:

$2,500,000,000 naj se uporabi v štirih letih za obnovo mestnih delov,

Za hiše družin z nizkimi dohodki štiridesetletno odplačevanje brez naplačila,

dolgoročna posojila za stanovanjske zgradbe za najem stanovanj,

podpore za zasebno čiščenje in obnovo zanemarjenih naselij,

podpore in posojila za nakup stavbišč,

gradnjo 100,000 novih stanovanj, od teh polovico za ostarele,

dodatna pomoč za izgradnjo in drugo izdelavo načrtov v federalni prestolici.

Računajo, da bodo celotni izdatki za te namene brez posojil znašali v prihodnjem proračunskem letu, ki začne 1. julija, $800,000,000.

Predsednik je napovedal, da bo v tem desetletju zgrajenih kakih dva milijona novih stanovanj, oziroma stanovanjskih hiš. Za družine z malimi dohodki je predsednik napovedal velike nove olajšave in jih utemeljil kot najpotrebnejše. Teh stanovanj najbolj manjka in očitno je, da bi se jih največ gradilo iz nujne potrebe, če bi bili pogoji za to sprejemljivi. Načrt skuša ustreči tej potrebi. Predvideva posojila delavskim unijam, zadrugam, krajevnim javnim in poljavnim ustanovam, ki pospešujejo gradnjo stanovanj. Preko teh ustanov bodo mogli priti do sredstev za gradnjo tudi mali ljudje, ki bi sami ne mogli prenesti niti najugodnejših posojil, kakor jih predvideva načrt.

Krediti za stanovanja starejših ljudi se podvoje in pogoji so bistveno lažji od dosedanjih. Federalna agencija za gradnjo hiš bo popolnoma preurejena. Dočim je doslej pred vsem podpirala zasebno gradnjo, bo odslej posvetila veliko svojih moči in sredstev za obnovo mest in predmestij.

Občinske, mestne in druge krajevne oblasti, ki imajo na skrbi red in snago bodo v novem načrtu dobile zagotovila in sredstva, da bodo lahko podvzele večletne načrte in jih sistematično izvajale preko večjega števila let, ne da bi se bilo treba bati, da bi naslednji proračun črtal sredstva za take načrte.

Poskrbljeno je celo za sredstva, ki naj podpro trgovce in podjetnike, ki bi bili kakorkoli prizadeti z naglimi obnovami in preureditvami mestnih delov in okolišev, za denar za nakup parcel in zemljišč za potrebne javne naprave, za bodoče občinske in mestne načrte in slično. Predsednik je poudaril, da je razsežnost programa v sedanjih razmerah nujna in program mora biti izredno prilagodljiv posameznim razmeram in skupinam, da bi mogel zadovoljujoče izpolniti naloge, ki jih zahteva primerna stanovanjska kultura v sedanjosti.

Iz Clevelanda in okolice

Visoka starost—

Danes je dopolnil 81 let Jožef Čebular s 15414 Lucknow Ave. Sorodniki in prijatelji, tudi Ameriška Domovina, katere zvest čitatelj je skozi vsa leta, mu čestitajo in žele še mnogo let zdravja in zadovoljstva!

Zahvala—

Družina Zabak, 7731 Union Ave., se zahvaljuje vsem, ki so pok. Franka Zabak obiskali v bolnišnici, mu poslali darila ali pozdrave.

Seja—

Podružnica št. 25 SŽZ ima nocoj ob sedmih v šoli sv. Vida sejo. Udeležila se jo bo tudi predsednica Mrs. M. Prisland.

Podružnica št. 10 SŽZ bo imela jutri zvečer ob 7:30 sejo v navadnih prostorih.

Molitev—

Člani Društva sv. Jožefa št. 169 KSKJ so vabljeni nocoj ob 7:30 v Želetov pogreb. zavod na E. 152 St. k molitvi za pok. Viktorja Brezar.

Rojstni dan—

G. Jože Štepec s 793 E. 154 St. praznuje danes, 13. marca, svoj 77. rojstni dan. Z ženo je na obisku pri hčeri in zetu Mr. in Mrs. Jože Kastelic v Torontu v Kanadi. Sorodniki in prijatelji mu žele še mnogo let zdravja in zadovoljstva!

Zadušnica—

Jutri ob osmih zjutraj bo v cerkvi sv. Lovrenca sv. maša za pok. Franka Zabukovec na 30. dan njegove smrti.

—o—

Rdeči ne bodo priznali dveh kitajskih držav

WASHINGTON, D. C. — Državni tajnik Rusk je dejal časnikarjem, da Združene države še niso zavzele končnega stališča glede sprejema rdeče Kitajske v članstvo Združenih narodov. To vprašanje bo itak prišlo na dnevni red šele pri jesenskem zasedanju skupščine.

Rusk sodi, da Peiping ne bo dovolil priznanja dveh kitajskih držav in ne bo dopustil, da bi njegov zastopnik sedal poleg zastopnika nacijonalne kitajske vlade na Formozi, izločitev zastopnika Čankajšeka bi pa tudi vzbudila resne mednarodne prepire in zapletljaje.

Vlada Velike Britanije je v tem vprašanju bolj naklonjena rdeči Kitajski. V lordski zbornici je že padla uradna izjava, da je sprejem rdeče Kitajske v zbor Združenih narodov neizogiben.

Državni tajnik Rusk se misli o tem posvetovati pred vsem z azijskimi zavezniki pri prihodnji sejo SEATO, pri sestanku v Ankari in pri seji NATO.

—o—

Malti obljubljena zopet samouprava

LONDON, Vel. Bri. — Sekretar za kolonije Macleod je objavil, da bo Malta skoro dobila zopet samoupravo. Volitve v okviru nove ustave bodo izvedene še pred koncem leta.

Malta je bila še v drugi svetovni vojni važno angleško pomorsko oporišče v Sredozemlju. Po njej je novo orožje njen pomen zmanjšalo in Angleži so umaknili večji del svojih oboroženih sil z otoka. Ta je dobil samoupravo, pa jo zaradi notranjih nemirov in izgredov l. 1958 zopet izgubil.

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN HOME

6117 St. Clair Ave. — HEnderson 1-0628 — Cleveland 3, Ohio

National and International Circulation

Published daily except Saturdays, Sundays, Holidays and 1st week of July

Publisher: Victor J. Knaus; Manager and Editor: Mary Debevec

NAROČNINA:

Za Zedinjene države:
$12.00 na leto; $7.00 za pol leta; $4.00 za 3 mesece
Za Kanado in dežele izven Zed. držav:
$14.00 na leto; $8.00 za pol leta; $4.50 za 3 mesece
Petkova izdaja $3.00 na leto

SUBSCRIPTION RATES:

United States:
$12.00 per year; $7.00 for 6 months; $4.00 for 3 months
Canada and Foreign Countries:
$14.00 per year; $8.00 for 6 months; $4.50 for 3 months
Friday edition $3.00 for one year

Second Class postage paid at Cleveland, Ohio

83 No. 50 Mon., March 13, 1961

Maroko

Maroko je sam po sebi precej brezpomembna dežela. Maroško ozemlje je po večini puščava ali vsaj brezplodna goličava, dobra za pastirje. Prirodnih bogastev nima posebnih, nekaj rud, nekaj južnega sadja, nekaj fosfatov. Ima tudi nekaj lepih točk ob morski obali, toda skoraj nobene dobre luke. Deset milijonov prebivalcev preganja revščino; kar je bogatašev, so res bogati, toda jih ni niti en odstotek.

In vendar igra Maroko svojo vlogo v mednarodni politiki, ki je večja od gospodarskega pomena. Maroko leži na južni strani vhoda v Sredozemsko morje, je torej za svetovni promet v Srednjo in Južno Evropo ter severno Afriko istega pomena kot na primer slovensko ozemlje za dohod od juga v Srednjo Evropo. Ako je Maroko važna dežela v miru, je tem bolj v vojni. To se je videlo nazorno šele v drugi svetovni vojni. Maroko je postal za zaveznike strateško rezervno ozemlje. Ako pade vsa Evropa s Španijo in Portugalsko vred, je Maroko nova obrambna črta proti nasprotniku, ki prodira iz Evrope.

Maroko je postal vojaško posebno važna postojanka šele po drugi svetovni vojni. Pred tem je bila usoda Maroka v francoskih rokah. Po vojni je postal Maroko samostojna država z lastno zunanjo politiko. Na drugi strani je tehnika vojskovanja dvignila pomen Maroka, posebno v dobi 1945-1960. V tej dobi so postali bombniki in lovci na velike daljave izredno važno orožje. Vojaška letala rabijo tudi letališča. Zavezniški bombniki in lovci jih ne morejo več najti v Evropi, je že premajhna; ruska letala lahko dosežejo katerokoli točko v Evropi, ne brez nevarnosti in zgub, toda dosežejo jo vendarle.

Vse to je imela pred očmi ameriška narodna obramba, ko je l. 1952 s Francijo sklenila prvo pogodbo o petih vojaških letališčih v Maroku. Napravila je takrat napako, da o vsem tem ni niti obvestila maroškega kralja. Pravno to ni bilo potrebno, ker je takrat Francija vodila za Maroko vso zunanjo politiko, politično je pa bilo to napačno. Ko je namreč Maroko postal leta 1956 samostojno kraljestvo s kraljem Mohamedom V. na čelu, se je kralj postavil na stališče, da ga pogodba o letališčih, ki sta jo sklenili Francija in Amerika, nič ne miče, ker je bila skenjena brez njegove vednosti. Amerika je morala začeti s kraljem dolgotrajna pogajanja, ki so jih zaključili s kompromisom: Amerika naj do l. 1963 opusti vsa vojaška letališča in jih izroči maroški vladi. Eno letališče je naša narodna obramba že opustila, ostala pridejo na vrsto.

Zakaj je pristala naša narodna obramba na tak kompromis. Merodajna sta bila dva razloga: vojaško-tehničen in političen.

Doba važnosti bombnikov in lovcev na velike daljave se je hitro začela bližati koncu. Še l. 1950 ni nihče mislil, kako važno vlogo bodo kmalu igrale rakete z atomskimi glavami, namreč take rakete, ki lahko letijo na velike daljave. Danes je tehnika v raketad napredovala že tako daleč, da si teoretično lahko zamislimo tako vojno, ki se bo opirala samo na dobro zavarovani dve oporišči, eno na ruski, drugo na ameriški strani. Z obeh oporišč bodo letele rakte z atomskimi glavami po vsem svetu! Tako daleč še nismo, toda rakte so že uničile do neke meje pomen bombnikov in lovcev. Vojaška letališča niso več naši narodni obrambi tako neobhodno potrebna kot na primer pred 10 leti. Na drugi strani so postala letališča dober cilj za rakete. Z eno samo raketo lahko uničiš tudi največje vojaško ali civilno letališče. Letališča so torej postala manj pomembno in bolj ranljivo orožje v sklopu narodne obrambe. To seveda ne velja samo za naša letališča v Maroku, ampak za vsa letališča po vsem svetu.

Političen razlog je pa ta-le: Maroški kralj Mohamed V. je po malem poskusu s parlamentom prešel zopet na vladanje v obliki absolutne monarhije. Je bil sam političen gospodar v deželi, toda ne tako neomejen, kot bi mu to omogočila ustava. Ozirati se je moral na levičarske struje med maroškim prebivalstvom, ki so uživale in uživajo simpatije maroške javnosti, ker so se vse od kraja požrtvovalno borile za nodvisnost Maroka. Povrhu veljajo levičarji kot nosilci starega sovraštva do vsega, kar je francosko in pomeni zanje izkoriščanje. Postopanje francoske armade v sosednji Alžiriji samo poživlja stara protifrancoska čuvstva v Maroku. Maroški kralj je moral vse to vpoštevati in voditi vsaj navidez nevtralno, toda v resnici levičarsko zunanjo politiko. Vlekel se je za alžirijske upornike, lezel v prijateljstvo z Moskvo. Po tej poti je šel tako daleč, da je sprejel ne samo komunistično civilno, ampak tudi vojaško pomoč; Moskva mu je poslala 12 ruskih MIG letal kot prvi dar.

Amerika se je znašla naenkrat v zelo čudnem položaju. Maroška javnost jo smatra kot francoskega zaveznika, torej za maroškega sovražnika. Nič ne pomaga, da daje Amerika letno okoli 50 milijonov dolarjev podpore, da plačuje stroške za vzdrževanje vojaških letališč in da tistih 20,000 Amerikancev, ki živijo na letališčih in ob njih, troši tudi vsaj del svoji plač in mezd. Cenijo, da pustijo v Maroku letno do 20 milijonov dolarjev. Maroko dobiva tako od Amerikancev letno nad $70,000,000, toda javnost nas še zmeraj gleda postrani. To je uspeh dela maroških levičarskih skupin in podtalnega rovarjenja maroških komunistov.

Nastopila je še druga nevarnost. Vsako letališče, ki ga Amerika opusti, preide avtomatično v last maroške vlade. Vlada ga lahko uporabi za svojo letalsko službo, lahko ga pa tudi da — komunističnim državam v najem. Ameriki preti torej nevarnost, da bodo njena letališča uporabljali komunistični bombniki in lovci ter ogrožali z njih naše vojaške postojanke na Pirenejskem polotoku in Azorskih otokih! Takega preokreta v tako kratkem času ni nihče pričakoval.

Da bo nevarnost še večja, je poskrbela usoda. Maroški kral Mohamed V. je nepričakovano hitro umrl, njegov sin in sedanji kralj Hasan II. je še mlad, neizkušen, brez priljubljenosti med narodom, menda velik veseljak in nagnjen na levo, ker smatra to za sodobno. Bog ve, pod kakšen vpliv bo še padel. Politična bodočnost Maroka je torej precej temna. To je, kar najbolj skrbi naše državno tajništvo. Lahko se zgodi, da bo naše "kalkulirano tveganje" v Maroku, ki nas je že stalo na stotine milijone dolarjev, treba smatrati kot premijo za mir, ki velja samo za nazaj ne pa za naprej.

BESEDA IZ NARODA

Pismo Vrhenškega Tineta

Waukegan, Illinois. — Pota naše zunanje politike zopet preusmerjajo. Gotove zadeve v naši zunanji politiki imajo svoja začrtana pota in cilje, katerim se ne more odpovedati ne demokratska, ne republikanska stranka. Vmes in ob strani je pa seveda stotero drugih problemov, za katere menijo, na eni strani demokrati, da imajo za rešitev boljše načrte in zamisli, na drugi pa menijo republikanci, da imajo za rešitev istih boljše načrte. Nekaj znajo imeti prav eni in drugi. Popolnoma v vseh ozirih in za vse zadeve pa ne eden ne drugi nima prav. In to je menda eden tistih razlogov ali vzrokov, da ne ena ne druga izmed naših dveh glavnih političnih strank ne more nikoli priti do neke stalne rešitve in do stalnega uveljavljenja kake rešitve. Vse rešitve so le začasne in vse reševanje od ene ali druge strani je le neko "flikanje", ki nekaj časa drži, pa kmalu zopet popusti tam kjer "zaflikajo", ali pa se pojavi kaka poka ali luknja na kakem drugem mestu, ki ima na sebi značaj stare bolezni.

Seveda ne pada radi tega vsa krivda samo na nas. Morda nekaj iste, vsa pa nikoli. Sitnosti in težave se pojavljajo radi neprestanega spreminjanja smernic v svetovnem gospodarstvu. Iz neprestanega spreminjanja smernic v svetovnem gospodarstvu nastajajo sleherni dan novi problemi. Nekaj, kar je šlo še včeraj vse po "žnorci", danes ne gre več... Med državami je kakor med trgovci, neka večna tekma. Včeraj še smo pomagali s posojili mnogim državam po raznih delih sveta. Zdaj se je ta in ona država opomogla, zdaj nekaj proizvaja sama in postavlja na trg po nižjih cenah kakor mi in s tem naše izdelke izpodriva na trgih. Priznajmo, dobro se nam to ne zdi, posebno še ne, če se kaka taka dežela poslužuje malo kake zahrbtne politike. In slednje robe je na poljih businessa vedno dovolj, pa naj se predstavljamo še za take angele. Lastno brado vsakdo najbolj ljubi, ker jo mora!

Današnji svet je razdeljen v dva mogočna tabora. Enega vodi ideologija komunizma, kateri se je tekom zadnjih štirideset let razvil v močnega orjaka. Drugemu taboru, našemu Zapadu stoji na čelu liberalizem, ki se v potrebah v borbah opira in dobrika krščanstvu, dasi liberalizem sam nosi največji del odgovornosti, da je na svetu toliko socialne razrvanosti in nepravičnosti, na polju katere rastejo rekruti za sovražne vrste.

Med komunizmom in liberalizmom je neka razlika v tem, da prvi zbira in regimentira vso posest vsega v skupno državno lastnino in s tem slepi delavce, da je v tem redu vse njihovo in jih s tem podžiga k večjemu sodelovanju. V resnici pa vse vodi in upravlja komunistična partija, v kateri se prerivajo do vrhovnih sarž v oblasti razni oblasti željni diktatorji in ko pridejo do takih mest na vrhu, se tam zasidrajo še vse bolj, kakor pa so se v starem in srednjem veku kaki monarhistični samodržci. Za zgled je svetu Stalin in za njim zdaj Hruščev v Sovjetski Rusiji, v Kitajski Maotsetung, v Jugoslaviji Tito, drugod taki komunistični tiči. Prostih volitev ljudstvu ne dajo nikoli, ne kakih drugih političnih prostosti. Vse imajo strogo zakovano v komunistične načine upravljanja. Pritožbe proti krivicam, ki prihajajo in nastajajo v komunističnih rajonih od vrha, ni nikjer.

Liberalizem, kakršnega zagovarja zapadni svet, ima pa lastne napake. V besedi ali imenu samem ima lep pomen. Prostost, svoboda, komu ne ugajata? Ampak prostost močnejšemu nekaj drugega pomeni, kakor pa pomeni slabejšemu. Nikjer pa liberalizem ne nakazuje dolžnosti pomagati slabejšemu, kjer ta potrebuje pomoči, take ali take. Nesebičnega medsebojnega pomaganja liberalizem dosti ne pozna, če ga sploh kaj pozna. Morda le v takih slučajih, v katerih pričakuje koristi. Pozna pa samega sebe! Pa še kako! Prav in pošteno je, da ima posameznik svobodo si gospodarsko pomagati v trgovini in vsepovsod — toda na načine, ki niso drugim v škodo. Ni pa prav nič pošteno, da kje kak posameznik, ali pa kake korporacije, ki obstoje iz nekaj posameznikov, požanjejo vse, navadni ljudje pa nimajo od vsega nič, kakor le neko suženjsko dolžnost garati za prve. Prav tu je tisto polje, kjer poganja in raste nezadovoljnost, ki požene tu in tam toliko ljudi delavcev v radikalne tabore, ker menijo, da v mejah liberalnega prostega gospodarstva za nje ni rešitve.

V borbi med komunizmom in svobodomiselno usmerjenim svetom stoji krščanstvo s svojimi nauki o socialni pravičnosti. Poslušajo ga ne komunisti, ne svobodomiselci. Menda mislijo, da je poštena socialna pravičnost nekaj, kar je le za "stare tete in stare strice". Menijo najbrže, da le oni sami imajo rešitev za vse. Ali jo imajo? Yes, tako, kakor so jo imeli v prvi in drugi svetovni vojni. Pripravljajo le oder za tretjo svetovno vojno, ki zna biti morda zadnja svetovna vojna, ker po njej in po njenem uničenju bo težko še kaj ostalo.

To so nekaka predznamenja bodočih sitnih in težkih razmer v svetu, proti katerim usmerjajo svoja pota vse vlade po svetu. Posebno še za tako deželo, kakor so naše Združene države, ki tvorijo prvo gospodarsko kakor tudi vojaško velesilo na svetu. Bolj kakor kdaj zahtevajo sedanji časi od naše Amerike previdnost in modrost.

Prav tako doma na lastnih domačih tleh. Zadnjih par desetletij je dalo ameriškemu ljudstvu nekaj več, kakor pa so mu dale prejšnje dobe. Ni še vse popolno, kakor bi bilo želeti, a nekaj je. Nekaj neke socialne oskrbe je le tu za stare in onemogle. Včasih vsega tega ni bilo. Z neprevidno gospodarsko politiko se lahko vse to pokvari. Treba bo previdnosti in modrosti in na istih zidati in graditi boljšo bodočnost, drugače bo začelo slabeti še to, kar se je dosedaj pridobilo v tem oziru.

Upajmo, da bo sedanja nova administacija storila vse, kar se bo človeško dalo, da bo pot našega napredka naprej v boljšo in srečnejšo bodočnost.

Pozdrav čitateljem A.D.!

Vrhenšk Tine.

"V času obiskanja"

Cleveland, O. — Slovenski oder v Clevelandu bo tudi letos vprizoril pasijonsko igro "V času obiskanja" in sicer na Tiho nedeljo, 19. marca, ob treh popoldne v dvorani pri sv. Vidu.

V času med lansko vprizoritvijo "V času obiskanja" je umrl pisatelj tega dela, slovenski igralec in dramatik — Edvard Gregorin.

Med prvo in drugo svetovno vojno je bil eden najbolj priljubljenih igralcev slovenskega dramskega gledališča v Ljubljani. Nad štirideset let je posvečal svoje velike igralske talente slovenskemu gledališču.

že v gimnaziji je kazal veliko zanimanja za gledališče. Zlasti je vplival nanj njegov profesor nemščine Adolf Robida, ki je na novo priredil za slovenske odre starejše igre.

Pozneje se je Gregorin šolal na Dunaju, Leipzigu, Pragi in Berlinu, kjer je bil slušatelj znane Reinhardtove dramatske šole. V času svojega študija se je Gregorin tako dobro privadil nemščini, da so mu njegovi učitelji napovedovali gotov uspeh v nemškem jezikovnem prostoru. Prav tako mu je tudi nemška filmska družba ponudila nameščenje.

Edvard Gregorin je ostal zvest svoji materini besedi in svojemu narodu. Ko je dovršil študije se je vrnil v domovino. Bil je sprejet v igralski zbor Slovenskega dramskega gledališča v Ljubljani in se kmalu povspel do glavnih vlog. Prva njegova vloga je bila Tugomer v istoimenski Jurčič-Levstikovi drami. To je bilo v sezoni 1919-20.

V štiridesetih letih je ustvaril nad osemsto vlog. Mnoge naravnost nepozabne. Bil je pravi ljubimec gledališke publike v Ljubljani. Bil je eden največjih igralcev slovenske Talije, eden tistih, ki ji je služil najbolj zvesto in vdano.

Edvard Gregorin ni bil samo velik igralec, ampak tudi velik slovenski dramatik. Napisal je več velikih gledaliških del, od katerih naj omenimo zlasti "Kralj neba" — božič misterij, nadalje premišljevanja molitve Očenaš, v katerem je dramatsko prikazal sedem prošenj Očenaša. Največje njegovo delo je pa vsekakor pasijonska igra "V času obiskanja."

Vsa njegova dramatska dela je sprejelo na program tudi slovensko dramatsko gledališče v Ljubljani in jih odigralo z velikim uspehom. Edvard Gregorin je bil takrat na višku svojega dela, ustvarjanja in uspehov. V vseh svojih igrah je tudi sam nastopal. V pasijonu "V času obiskanja" je nastopal v vlogi Kristusa. Igral je s tako močjo, da je občinstvo naravnost oblegalo ljubljansko dramo. Njegov nastop je bil nepozaben. "V času obiskanja" so zadnjikrat igrali v Ljubljani leta 1944 v postnem času. Predstave so trajale kar ves mesec, pa je bilo gledališče vedno popolnoma razprodano.

Ob koncu druge svetovne vojne je moral kot katoliški igralec v zapor, kjer je presedel več let. Pobrali so mu vse, zlasti njegovo veliko knjižnico. Ko so ga izpustili, je bil bolan in strt. V dramo ga niso več sprejeli. Nastopal je v Mestnem gledališču.

Ko mu je po lanski predstavi režiser g. Milko Pust sporočil, da je Slovenski oder v Clevelandu vprizoril njegovo igro "V času obiskanja," se je tega zelo razveselil. G. Pust ga je prosil, da bi radi igrali tudi njegovo božično igro "Kralj z neba," pa je odgovoril, da jo bo malo predelal, nato pa poslal.

Na Silvestrovo lanskega leta je umrl. Pokopali so ga 4. januarja letos na žalah. Njegovo ime bo ostalo trajno zapisano z zgodovini osrednjega slovenskega gledališča. Ko letos Slovenski oder zopet vprizarja njegovo pasijonsko igro "V času obiskanja," se hvaležno tudi mi spomnimo tega velikega slovenskega igralca in katoliškega dramatika Edvarda Gregorina. Slava njegovemu spominu!

Zdravko Novak.

ČE VERJAMETE AL' PA NE!

Na željo večjega števila starejših čitateljev lista ponatiskujemo del sestavkov pok. urednika J. Debevca. — Ured.

Če se meniševski in cerkniški fantički nismo mogli videti s koncem svojih oči, to še ne pomeni, da bi si ne bili na roke odrasli. Kar dobro so se imeli in naš oče, na primer, so imeli v Cerknici svojega najboljšega prijatelja, Ponikvarjevega Jožeta. Kadar so bili naš oče v Cerknici, sta prav gotovo prišla z Jožetom skupaj, pa ne morda v fronkariji ali na krvavi rihti, ampak pri Verletu, pri Klemenu, pri Medenu, ali pri Dalmatincu, ki je imel na svoji hiši, ki je stala ob "veliki gasi," napisano na tabli: Bračo, ne hodi mimo, hodi simo — tu češ piti dobro vino! Ne verjamem, da bi naš oče kdaj zmogli mimo. Krenili so "simo" in kakšnega fantka poslali po Ponikvarjevega Jožeta, da sta rekla eno ali dve in tako dalje, da je vse teklo od mize.

In takrat, ko je na Menišiji gorel Kruščov grad, kakor so rekli stari bajti, je galopirala cerkniška požarna bramba na pomoč. Tako mi je zatrjeval Korčetov Gašper, ki se je takrat učil za kovača pri Kostelinu. Gašper je bil fant kakih 15 let, pa jak za svoja leta. Kostelin mu je ukazal, da mora tudi on na pomoč s požarno brambo. Pa še ki je bil Gašperjev stric Janez Korče, spoštovani gostilničar tam "čez most," načelnik požarne brambe. Pa se je Gašper slabo obnesel. Kostelin mu je ukazal, naj skoči v gorečo hišo po kakšno stvar, Gašper je bil pa že takrat zelo brihten in je iz same ponižnosti dajal prednost svojemu mojstru Kostelinu, naj gre kar on v žerjavico. Za kazen se ni smel potem peljati na vozu, ko se je vračala požarna bramba domov.

Gašper je močno pohvalil Meniševce, da so bili že takrat golant ljudje in niso bili taki nevošljivci, da ne bi pustili Cerklanom gasiti ognja. Samo pravico so si pridržali, da bodo cveke sami pobirali iz pepela. Saj taka stvar vedno prav pride in so že dovolj storili za Cerklane, če so jim pustili gasiti ogenj, ki je bil absolutno meniševski.

Kakor so se pa Cerklani razumeli z gospodarji sosednih vasi, tako se med seboj niso mogli. Vem o Cumlju in Mavru, kako sta delala oplenco tam za Zevšami. Pa sta hitela biti oba za gospodarja. Vsak je rekel, da le on ve, kako se oplenca pravilno zgradi in da dobro gori, da je potem apno kot na Dunaju. Sekala sta goli in dračje, gradila oplenico in se venomer dajala, kateri da je prav za prav za polirja. Cumelj je po neki viži zmagal. Maver se je vdal in naravnost in brez ovinkov povedal Cumlju, naj se pazi, če se oplenca ne bo obnesla. "Več sem že oplenc zgradil, kot si jih ti videl, kaj boš ti mene učil," mu je oponesel Cumelj. Maver pa nazaj, da je njemu oplenco postaviti toliko, kot komu drugemu (ni sicer rekel naravnost — Cumlju) stisniti v dlani medno tepko. In sta oplenco napravila, da jo je bilo pogledat. Pa je bilo nekaj napek pod Cumlovo komando, ker jima je oplenca zgorela in vse delo je bilo zastonj. Po vsej priliki bi moral Maver kleti, ker je bilo vse delo brez hasni, pa ni, ampak se je norčeval iz Cumlja, da bo on še oplence delal, on ter mu toplo priporočal, naj se gre o božiču kam ukordat za črednika. Pa še druge take koristne nasvete mu je dajal. Cumelj je bil pa že itak nasajen zaradi ponesrečene oplece, seže po sekiri in za Mavrom. Kakor mi je zagvišno zatrdil Dragoličev France, sta jo vila možaka prav do Cerknice, Maver naprej, Cumelj pa za njim. Sto sreč, da je bil Maver hitrejši in se nista dobila.

Pa Vrdjanov Jakob, ki se je hotel odvaditi jesti. Kar na vsem lepem se je zmislil, da je jed za človeka čisto brez potrebe, da je to sama razvada. Ako je človek odločne volje, se čisto alhko odvadi in kako je potem življenje poceni, če človeku ni treba jesti. Mati so mu rekli, da je štrame, ki ne ve, kaj govori. Jakob pa le svojo, da že ve, kaj dela, da bodo že videli, kako se jim bo smejal, ko bodo drugi čakali na poldne, da bodo sedli k mizi, on se bo pa lepo v senco vlegel ta čas, ki se bo odvadil jesti.

Z bratom sta šla v gozd in mati so jima dali obilno malco s seboj. Opoldne se je brat vsedel, odvezal culico in povabil Jakoba, naj prisede in si pomaga. Ta pa da ne, da ne bo več jedel, da je jed samo za otroke in je vihtel sekiro naprej. Tudi zvečer ni pokusil nobene stvari in drugi dan nič in tretji dan nič. Bilo mu je pa že poznati, da ne bo dolgo in zopet bo prijel za žlico. Z bratom sta bila zopet v gozdu, pa se Jakob še ni vdal, čeprav je porabil vso voljo, da ni pograbil za klobaso in krajec kruha. Pa ni. Komaj se je privlekel domov. In ko so postavili mati žgance na mizo, je bil Jakob prvi za mizo, pograbil je za skledo, jo potegnil k sebi in rekel: "Le odstopite drugi, to bo nocoj zame!" Ako ga je pozneje kdo vprašal, kako to, da se ni odvadil jesti, je rekel, da bi se že bil, če bi ne bil vselej tako nazarensko lačen.

Balon in ključi

Ves razburjen je tekel starejši možakar za pisanim balončkom po parku ,pa mu je lahka reč vedno iznova ušla. Čez čas se je vrnil k dečku in ga pošteno zlasal. Razlog: nadebudni vnuček je privezal na svoj balonček ključe dedkovega avtomobila.

ZA ZIMSKO GARDEROBO

Na pločniku zelo prometne pariške ulice je stalo dekle. Škatlico z napisom "Pomoč" je imela v rokah. Mimoidoči so dajali prispevke.

Nazadnje jo je le nekdo vprašal, za kaj zbira. "Nekako moram poskrbeti za svojo zimsko garderobo!"

Aleksander Petofi:

KRVNIKOVA VRV

ROMAN

Pričli so in sneli samomorilca.

Vzel sem vrv in se odstranil. Odšel sem na pokopališče, na katerem počiva Roza, toda ne k njenemu grobu, ampak k grobu Baltazarja Ternjeja in sem govoril:

"Baltazar Ternjej, ali me slišiš? Poslušaj me, jaz sem. Matija Andorlaki. . . Ti si zakrivil, da je mojega sina obesil krvnik, a jaz sem pripravil tvojega vnuka, da se je sam obesil na tistih vislicah, na katerih je visel moj sin. . . in z isto vrvjo, na kateri je visel moj sin, in ki jo zdaj držim v rokah in ti jo pokladam na grob. Obesi se nanjo, kjerkoli si, na drugem svetu."

ALEKSANDER PETOFI

Sestavil France Bevk.

Aleksander Petofi, čigar roman "Krvnikova vrv" prinašamo v tej knjigi, ni toliko znan kot pisatelj, pač pa je največji madžarski pesnik, ki uživa svetovno slavo.

Rojen je bil leta 1823 v malem mestecu Kiskorosu blizu Budimpešte. Njegov oče se je pisal za Petroviča in je bil slovaškega pokolenja, po poklicu mesar. Hotel je, da bi se tudi sin izučil tega poklica, toda mladega Aleksandra je gnalo v pesniške višave. Tega mu oče, ki je bil nekdaj zelo premožen, baje vse življenje ni mogel odpustiti.

Šolo je obiskoval v raznih krajih. Ko mu je bilo šele šestnajst let, je zložil svojo prvo pesem, ki je kazala že vse značilnosti, njegove poznejše poezije. Ker je proti šolskemu redu obiskoval gledališče — bil je nemirne nravi, ni se mnogo menil za šolsko disciplino in tudi pozneje ni ljubil rednega življenja — je dobil slabo izpričevalo. To je očeta, ki mu že tako ni bil naklonjen, napotilo, da mu je odtegnil vsako pomoč. Prišel je v Budimpešto in postal gledališki statist. Med tem pa mu je bil oče popolnoma obubožal, a za mladega pesnika se je zavzel neki sorodnik. Pri njem je prebil počitnice, prebiral klasike in zlagal pesmi. Misel na gledališče je bil za nekaj časa opustil. Nadaljeval je z učenjem. Toda nemirna nrav ga je gnala v vojaško službo, dokler ni bil leta 1841, odpuščen radi bolehnosti in je peš potoval iz Hrvatske na Madžarsko. Zopet je postal član neke gledališke družbe, potoval z njo iz kraja v kraj in pretrpel obilo bede. Vendar pa ni zanemarjal učenja in pesnikovanja, v tisti dobi je prejel prvo pesniško nagrado. Pesnik Vorosmarty, kateremu je bil poslal svojo zbirko pesmi, se je bil zavzel zanj, z njegovim priporočilom se je Petofiju posrečilo, da je izdal svoje prve pesmi. Vzel je slovo od gledališke družbe, se nastanil v Budimpešti in se posvetil literaturi. Poverili so mu bili prevajanje iz tujih jezikov. Znal je namreč nemški, francosti in angleški jezik, tako se je lahko seznanil z največjimi duhovi tujih narodov. Med nemškimi pesniki je ljubil posebno Heineja, med angleškimi Byrona, Shelleya in Shakespearea, njegov ljubljenec pa je bil Beranger. Četudi je bil še enkrat poizkusil z gledališčem in jo je z njim pošteno polomil, lahko rečemo, da se je odtlej za dolgo vrsto let posvetil izključno le slovstvu. Izdajal je knjigo za knjigo. Največ uspeha je imel v pesništvu, dasi je pisal tudi prozo, romane, novele in potopise. Znani so tudi njegovi prevodi.

Bil je še mlad, ko so posegli v njegovo življenje politični dogodki. Leta 1848. je bil izvoljen za poslanca. Toda že v jeseni istega leta je vstopil v armado. Postal je stotnik, nato major. Udeležil se je nekaterih bitk. V eni izmed teh, 31. julija 1849., je izginil. Od takrat ga nihče več ni videl ne slišal o njem. Sodijo, da je umrl za domovino in bil pokopan s tovariši v skupen grob. Nekateri so mnenja, da so ga bili ujeli Rusi in ga poslati v Sibirijo, kjer je umrl nepoznan. Nihče ne ve, kje leže njegovi zemski ostanki.

Taka je ob kratkem zgodba pesnikovega življenja, ki je bilo dokaj burno, četudi je umrl še zelo mlad, saj je imel komaj dvajset šest let.

Petofi je bil v prvi vrsti liričen pesnik. Popisal je v svojih pesmih vse doživljaje, čuvstva in misli svojega življenja in sicer na tako odkrit in neposreden način, da iz njegovih pesnitev lahko spoznamo vse njegovo notranje in zunanje doživljanje. Posamezne dobe njegovega življenja, tako polnega sprememb, vtisnejo njegovi osebnosti značilen in izviren pečat. Posebno njegovo svobodoljubje, njegova zanesena čuvstvenost, njegova brezmejna strastnost, ki nam govorijo iz njegovih del s presenetljivo neposrednostjo, dajejo njegovim pesmim izreden čar. Nenavadno privlačen je zaradi ljudskega jezika v svojih pesnitvah. Njegove pesmi so zrasle na tleh madžarske narodne pesmi. V tem pogledu je oral ledino. V njegovi pesmi najdemo vse značilnosti madžarske zemlje in ljudstva, svežost, preprosto neposrednost, svojstven humor, ki so tako značilni za madžarsko narodno pesem.

Toda Petofi ni zavrnil madžarskega pesništva le k njegovemu praviru, k narodni pesmi, ampak ga je tudi obogatel z novimi vidiki. Nekaj novega je bila njegova ljubezen do družine. Pred njim ni noben pesnik tako globoko tolmačil tega sveta v malem. Petofi je ljubil svoje starše nad vse; kadar je potreboval tolažbe, je poiskal revno hišico svojih roditeljev. Ko je bil oče vse izgubil in je bil sam v dobrem gmotnem položaju, ga je vzdrževal. V ljubezen do svojega očeta se mu je primešaval nežen humor. Starec je imel svoje trdne, starinske nazore, od katerih ni popustil niti za las, sin se mu je radi tega le ljubko smehljal, a se mu nikoli ni posmehoval. Spomnil se ga je v nekaterih pesmih, izmed katerih je najlepša: "Dobri, stari krčmar". Naj navedem nekaj mest v prosti prestavi (v prosti prestavi in le mestoma tudi ostale navedbe v tem članku):

"Večkrat mi je pravil o preteklih časih — on že boljše dni je videl na tem svetu; vrt imel je, hišo, polje, srebrnikov, komaj vedel je število vol in konjev. Ljudje sleparski so mu vzeli srebrnike, od hiše ločijo ga Donave valovi. Tako je obubožal dobri, stari človek . . . Bog ga blagoslovi s polnimi rokami.

Že dan življenja se nagiblje mu k večeru, doba, ko si človek zaželi počitka; toda njega, revčka, je hudo zadelo, da na starost skrb in delo ga težita. Slednji dan le delo, ne pozna nedelje, pozno leže, že ga kliče prva zora, smili se v srce krčmar mi, ubogi, stari . . . Bog ga blagoslovi s polnimi rokami."

(Dalje prihodnjič)

KOLEDAR *društvenih prireditev*

MAREC

19.—Slovenski oder bo podal v dvorani pri Sv. Vidu Gregorinovo pasijonsko igro "V času Obiskanja".

APRIL

9.—Pevski zbor SLOVAN poda svoj pomladanski koncert v AJC na Recher Ave.

9.—Korotan priredi svoj pomladanski koncert v šolski dvorani pri Sv. Vidu.

23.—Pevski zbor Jadran poda Spomladanski koncert ob 3:30 pop. v Slovenskem delavskem domu na Waterloo Rd. Po koncertu večerja in ples. Igra Urankarjev orkester.

30.—Pevski zbor Planina priredi pomladanski koncert v SND na 5050 Stanley Ave., Maple Heights. Začetek ob štirih popoldne.

MAJ

3.-7.—KSKJ vzhodna kegljaška tekma v Grdinovem kegljišču. Ples v novi dvorani sv. Vida v soboto, 6. maja.

7.—Pevski zbor TRIGLAV poda letni koncert v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave. Po koncertu domača zabava v Slov. domu na 6818 Denison Ave.

14.—Slovenska šola pri Sv. Vidu priredi v farni dvorani pri Sv. Vidu MATERINSKO PROSLAVO.

27.—Podružnica št. 47 SŽZ praznuje 30-letnico svojega obstoja z okusno večerjo in domačo zabavo v Slov. Del. Dvorani na Prince Ave.

27.—Federacija slovenskih društev v Barbertonu priredi zabavni večer pod naslovom "Ena noč v Ljubljani" v Slovenskem centru. Pričetek ob sedmih zvečer. Igra Frank Spetich orkester.

JULIJ

9.—Štajerski klub priredi piknik za vse rojake.

12., 13., 14., 15 in 16.—Letni karnival pri sv. Vidu.

NOVEMBER

5.—Glasbena Matica priredi opero "Hoffmanove pripovedke" v SND na St. Clair Ave. ob 3:30 pop.

11.—Korotan priredi izredni koncert ob 10-letnici svojega obstoja.

18.—Čtajerski klub priredi martinovanje za svoje člane.

26.—Pevski zbor SLOVAN poda v AJC svoj jesenski koncert.

Titovci o razmerah v Sovjetski zvezi

Posebni poročevalec uradne poročevalske službe FLRJ Rodoljub Bogojevic je pred časom iz glavnega mesta Sovjetije poslal tole zanimivo poročilo.

Moskva. Družina Vladimirja Sovčenka je bila tisti večer radostno vznemirjena. Vse so pripravili, prvič so nameravali vključiti novi televizor "Zarja," ki ce je ponosno bohotil na mizici. Minevale so minute, "Zarja" pa ni kazala znamenj življenja.

"Saj pravim, to sem si že mislila," se žena Vladimira Sovčenka ni mogla zadržati. Znana je kot 'izvrstna prerokovalka," vendar tistega, kar se je potem zgodilo, niti ona ni mogla napovedati.

Prvi je skušal obuditi mrtvorojenca radiotehnik kijevskega televizijskega ateljeja 33. Uspelo mu je v toliko, da je televizor delal tri dni, potem pa je spet utihnil. Začeli so se vrstiti radiomehaniki. V nadaljnjih šestih mesecih jih je prišlo dvajset, toda vse zaman.

Sodelavec lista "Pravda Ukrajini" se je zanimal za primer. Ugotovil je: radiomehanik Novoseljski je po poklicu šofer, Gomeljski je nekdanji črkoslikar, blagajnik in celo baletni nadzornik. Makarov je šofer, Ivanov vodogradbeni inženir. Dergala je ladjedelniški tehnik, Karas pa je hodil v železniški tehnikum. In tako dalje.

Sprožil se je plaz pisem in pritožb. Vladimir Sovčenko je zahteval, naj mu podaljšajo šestmesečno jamstvo ali pa dajo drug aparat. Direktor ateljeja 33 Banasevič pa ni maral niti slišati o tem: "Kar pritožujte se, prav nič se ne bojimo. Delamo po navodilih." Tako je minilo že pol leta, televizor pa ni oživel.

Za zadevo se je zavzel partijski biro, in sicer zato, ker težav ni imel samo Sovčenko. Tudi novi televizijski sprejemnik 'Star-2" zdravnika Vireljmana ni delal. Neki Smirnov iz Krivega roga se je pritožil, češ da tam prodajajo televizorje le hkrati z nakupom antene, ki stane nič več in nič manj kot 400 rubljev. O vsem tem in o nekaterih podobnih primerih je razpravljal partijski biro železničarskega rajonskega komiteja v Kijevu. Obsodil je tako prakso in formalistični odnos do pritožb delovnih ljudi.

Kaj naj zdaj reče na vse to direktor Banasevič? Po njegovem mnenju Sovčenko pretirava. Radiotehnikov ni klical 25, temveč le 24-krat. V popravljalnici ni ležal njegov televizor sedem, temveč le šest mesecev. Nazadnje pa je Banasevič le pristal na zamenjavo sprejemnika.

Mar bi tega ne mogel storiti že leto dni poprej?

Banasevič se je zagovarjal takole: "Pomanjkljivosti ni mogoče tako brž odstraniti." Sodelavec omenjenega lista je k temu pripisal, da Banasevič očitno še nadalje dela po birokratskih metodah. To vsekakor drži. Toda kako se je moglo zgoditi, da so prodajali televizorje, ki so takoj potrebni popravila?

To vprašanje pa so v še ostrejši obliki zastavili v tovarni trolejbusov v mestu Engels. Tam so pripravili načrte za novi trolejbus "Ziu-5." Na prvem trolejbusu, ki so ga poslali v Saratov, je takoj počila kardanska os, ne glede na to pa je tovarna nadaljevala serijsko proizvodnjo. Enake trolejbuse so poslali v Moskvo. Leningrad. Harkov in Simferopol.

V Moskvi jih je bilo treba kar s prve vožnje odvleči v delavnico. Ugotovili so grobo napako v konstrukciji. Kako se je moglo zgoditi, da so dobili od vrste ustanov vsa potrebna dovoljenja in so začeli serijsko izdelovati trolejbuse s tako napako. Sodelavec lista "Izvestija" je zapisal v tej zvezi: "To je nepojmljivo. To je malomaren odnos do pomembne naloge."

V Sovjetski zvezi se je zdaj razmahnila kampanja za boljšo kvaliteto proizvodov, "za zaščito tovarniške znamke." Dan za dnem objavlja tisk primere posameznikov in podjetij in proizvodov, proti katerim ni pritožb in po katerih je prav zaradi kvalitete največje povpraševanje.

Če naj ta kampanja prinese tisto, kar pričakujejo od nje — takšna mnenja je slišati — bi morali bolj vsestransko in bolje analizirati tudi vse vzroke, zaradi katerih se dogajajo tako drastični primeri, kakor sta ta dva s televizorji in trolejbusi, zlasti še, ker nista osamljena.

LE DELNO JE USPEL — Fotograf je pritrdil na deblo drevesa oreh v upanju, da bo lahko posnel vrsto veveric, ki ga bodo hotele dobiti. Vse ni šlo po načrtu; že prva veverica, ki je prišla do oreha, je pregrizla vrvico, s katero je bil oreh pritrjen na deblo in z njim zbežala fotografu izpred oči.

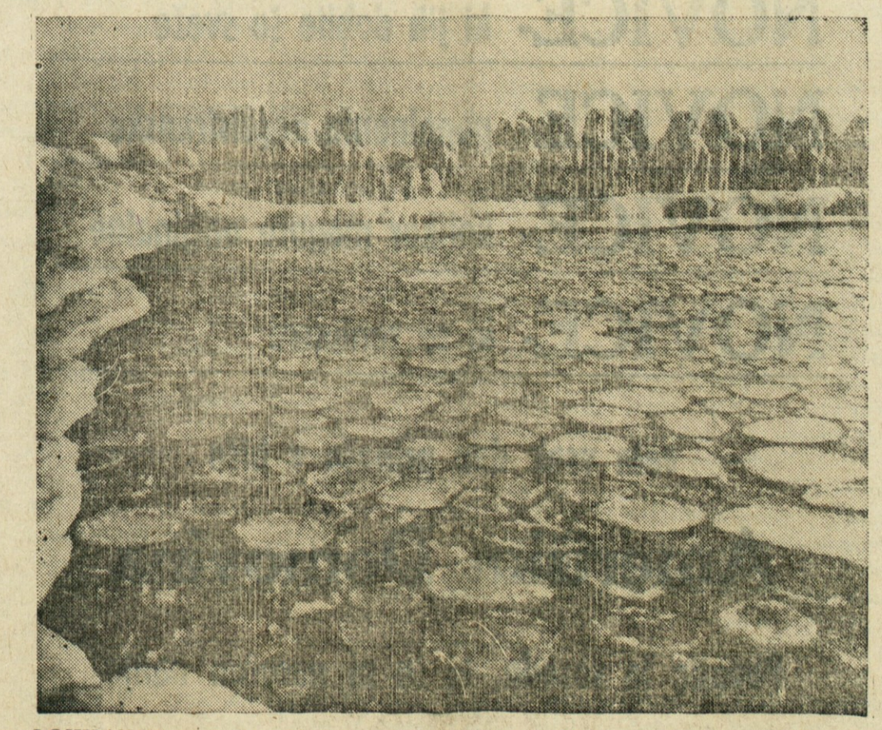

LOKVANJI? — Led v Michiganskem jezeru pri Chicagu se je razpustil v okrogle plošče, ki izgledajo od daleč kot veliki vodni cvetovi.

Virusi za lepoto

Ob tulipanih je biolog Dubois razvil teorijo, da virusi ne prinašajo le bolezni in drugih nevšečnosti

Kadar kdo govori o virusih, pomislimo na bolezen: na otroško paralizo, na rumeno mrzlico, na gripo; skratka o virusih nimamo nič kaj lepega mnenja. Ti utramikroskopski delci nukleinske kisline v proteinski oblogi se razmnožujejo le na račun žive snovi. Vrinejo se v živo celico kot predrzni napadalci, v njej se razmnožujejo na doslej neznan način, celico kot svojo gostiteljico pa nazadnje ubijejo s številnim potomstvom, ki se potem seli. Žrtev je lahko sestavni del višjega živega bitja, bakterija ali pa rastlinska celica.

Biolog Rockefellerjevega instituta Dubois je objavil zanimivo ugotovitev. Trdi, da ni nujno, da bi se na celicah, ki jih napadejo virusi, vedno pokazale le negativne spremembe, se pravi take v smislu bolezni. V podporo tega svojega mnenja navaja nizozemske tulipane. Marsikateri ljubitelj tulipanov bo z začudenjem prisluhnil pojasnilu, da so redke kombinacije barv nekaterih dragocenih tulipanov pravzaprav posledica virusne okužbe rastline.

Virusna okužba tulipanov je sprožila med prebivalstvom Nizozemske v 16. in 17. stoletju pravo množično bolezen, ki je prišla v zgodovino kot "tulipomanija." Dogajalo se je, da se je na steblu navadnega rdečkastega tulipana iz neznanih vzrokov razvil prekrasen cvet z rdečimi in belimi progami. Mnogi premožni Nizozemci so dajali pravcato premoženje za redke, lepo pisane tulipane. Po ustnem izročilu so bili redki tulipani pri takratnem prebivalstvu tako v časteh, da je pomenila čebulica kakega izredno lepega tulipana toliko kot dota hčere zelo bogatega trgovca.

Le nekaj družin je sprva poznalo skrivnost progastih tulipanov, čeprav takih cvetic ni bilo težko gojiti. Vrtnar je poškropil enobarvni tulipan s sokom iz bolne progaste rastline. Ta zamisel seveda ni mogla dolgo ostati skrivnost; kmalu so gojitelji iz Harlema in iz drugih "tulipanskih središč" množično sadili progaste tulipane, ki potem niso bili več redkost.

Tulipani, ki so jih znani nizozemski umetniki naslikaj kot okraske na svojih podobah, so modernim naravoslovcem dokaz, da je virus napadel te cvetice. Seveda v tistih časih še nikomur ni prišlo na misel, da bi mogle biti proge posledica virusne bolezni. Šele pred nekaj leti so naravoslovci ugotovili vzrok tega čudnega pojava: virus, ki ga z rastline na rastlino prenaša drobna zajedalska uš ali pa po umetnem postopku človek, ki poškropi zdravo rastlino s sokom bolne.

Biolog Dubois pravi, da tega pojava pravzaprav ni mogoče označiti kot bolezen, ker sok bolne rastline samo spreminja cvetove na zdravih . Cvetu to vsaj na pogled ne škoduje, nasprotno, ljudje se še bolj navdušujejo zanj. Seveda po Duboisovem mnenju ni mogoče reči, da okužba rastlini prav nič ne škoduje. Bolni tulipan je iz leta v leto slabši, njegovi cvetovi izgubljajo prvotno barvo, na cvetnih listih je čedalje več brezbarvnih lis. Le malo slovitih tulipanov iz 17. stoletja se je — po podobah sodeč — ohranilo do naših dni, pa tudi lepota tistih kar jih je ostalo, je zbledela.

"Samo za odrasle"

Angleži uvažajo iz Italije bonbone, ki vsebujejo alkohol, in sicer whiskey in konjak. Ker se je potrošnja teh slaščic precej povečala, so začeli sumiti, da bonbone kupujejo tudi otroci.

Poslej bodo morale tovarne slaščic opremljati take bonbone z napisom "Samo za odrasle."

Moški dobijo delo

Moški 50 do 55 let star ki bi pomagal ženskam pri čiščenju. Mora znati vozit in poznati mesto. Plača. Oglasite se pri

Advance Window Cleaning Co.
1453 E. 66 St.
(52)

Izdelovalec klobas

Splošni mesar, zmožen vseh mesarskih del, rezanje mesa na drobno in na debelo. Pismene ponudbe z navedbo znanja poslati na Ameriško Domovino, 6117 St. Clair Ave. pod značko "Sausage maker". Tajnost zajamčena. (54)

MALI OGLASI

Soba se odda

4 sobe se oddajo na E. 63 St., severno od St. Clair Ave. Kličite VI 2-5132. (50)

Stanovanje

Stanovanje se odda priletni dvojici. Kličite KE 1-2873 od 6. do 7. zvečer. (51)

Naprodaj

Philco hladilnik, 1949, 7 kub. čev. V dobrem stanju. Kličite KE 1-3532. (50)

Soba se odda

Soba se odda poštenemu fantu, s hrano ali brez hrane. Kličite KE 1-6129 od 8. do 10. ure zjutraj. (51)

Stanovanje se odda

Pet sob s kopalnico na 1285 E. 55 St., zgoraj. Za pojasnila kličite EN 1-9808. (54)

NADUHA

Vas muči! Oglasite se pri nas! Imamo GARANTIRANO zdravilo, ki vam bo 100% pomagalo!

MANDEL DRUG
15702 Waterloo Rd. KE 1-0034
Cleveland 10, Ohio

Prijatel's Pharmacy
SLOVENSKA LEKARNA
Prescriptions — Vitamins
First Aid Supplies
Vogal St. Clair Ave. in E. 68 St.

ČE HOČETE . . .
prodati ali kupiti posestvo ali trgovino, obrnite se do nas
JOS. GLOBOKAR
986 E. 74th St.
HE 1-6607

Karel Mauser:

LJUDJE POD BIČEM

I. del

S poklonom je vrnil knjigo Silvi.

Potlej se je pogovor preobrnil. Še Blaž je bil drugačen kakor drugekrati.

Silva je prinesla na mizo jabolka, narezano svinjino in belega kruha. Potice ni premogla.

Blaž je prinesel dve steklenici dobrega črnega vina.

Točili so in si voščili praznike.

Potlej je Žalar predlagal, da se tikajo. Še enkrat so si segli v roko.

Silva ni mogla skriti, da jo je Žalarjeva ponudba za tikanje presenetila.

Dobre pol ure pred policijsko uro je hotel Žalar oditi.

"Do zjutraj boš menda že zdržal. Toplo je, otrok nimaš in dolgčas ti ne more biti po kom."

Tudi Silva je prosila.

Žalar se je precej vdal. Silvina družba mu je bila všeč, čeprav mu je Blaževa gostobesednost presedala.

Zjutraj sta s Silvo vred odšla k maši v Šenklavž. Ko se je pri gloriji Žalar ozrl v Silvo, je videl, da veka.

*

Novo leto ni prineslo zboljšanja, le Silvino življenje je postalo nemirnejše.

Morala si je priznati, da jo ljubi učitelj Jerovšek, s katerim je študirala skupaj na učiteljišču. Kako čudno naključje! Od vseh sošolcev ji je bil najmanj simpatičen, pa je zadela nanj.

Govorila sta tolikokrat na cesti, v tramvaju, toda vselej je bil pogovor le o vsakdanjem življenju. Na Novega leta dan, ko ji je voščil, je namignil. Silva je zardela.

"Andrej, žal mi je. Prepozno."

Bilo mu je nerodno. Zardel ji je segel v roko.

Sama je bila zmedena in ni vedela, kaj bi mu rekla.

Koj zvečer je srečanje z Jerovškom omenila Blažu. Nekaj časa jo je gledal, potlej pa razburjeno vprašal:

"Si ga poznala že prej?"

"Iz šole mi je bil že antipatičen."

"Tako?"

Silvi je bilo žal, da mu je povedala. Bolje bi bilo nemara, ko bi molčala.

V Blažu se je odkrila nova slabost. Začel je prihajati v izrednih časih, v katerih ga še nikoli ni bilo. Silva je slutila, da ga grize Jerovšek.

Nekoč ga je zbodla.

"Temni cvet si hvalil. Zakaj sovražiš prakso, če se navdušuješ nad teorijo?"

"Torej si tako daleč?"

"Nisem rekla, da sem, toda smešen se mi zdiš v tej pozi.".

Blaž je bil užaljen.

Prvič sta se sprla.

Drugi dan je Blaž prosil za oproščenje.

*

Prve dni marca so vzeli Žalarja. Silva je zvedela za to koj zvečer. Prišla je povedat Koritnikova iz Štepanje vasi, ki je prinesla listič.

Silva!

Prosim te, vzemi vse moje knjige in ostalo mojo beračijo ter jo shrani. Odhajam, toda upam, da se vrnem. Kačur gre svojo pot, ki jo je slutil. Pozdrav tebi in Blažu.

Viktor.

Silva je vekala koj, ko je bila sama. Zdaj se je torej začelo.

Pod noč je prišel Blaž. Novica ga je udarila kot strela. Nekaj časa sploh ni prišel do besede. Sedel je in strmel v Silvo.

"Jokati ti zavoljo tega ne bi bilo treba," je izdavil.

Silva ga ni mogla pogledati.

"Veliko mi je bil. Značajev, kot je Viktor, ni veliko."

"Še filozofirati začni," ne ve Blaž, kam bi usmeril svojo zmedo. Strah pred bodočnostjo ga je zgrabil s tako silo, da je zgubil moč nad živci.

"Oprosti, Silva, nisem te mislil žaliti."

Dvignila je glavo, toda odpuščanja ni mogla izreči.

"Idealisti odhajajo prvi," je skoraj dihnila. Blaž ni mogel skriti sramu.

"Bojim se, da bom kmalu odšel za njim," prične Blaž stopati po sobici. "Vsak dan sproti se bojim. Včeraj so blokirali ceste od šentpeterskega mosta pa do Šenklavža. Kar vlačili so moške na kamione."

"Če slutiš, kdaj bodo blokirali tvoj konec, se skrij pri meni."

Silva ne ve drugega reči.

"Poskusil bom. Za prejšnjo blokado sem zvedel pravočasno."

Potlej Blaž stopi tesno k Silvi.

"Silva, bojim se zavoljo tebe, kaj bi bilo, ko bi umrl v tujini?"

Šlo mu je na jok.

Potlej se je zagnal po sobici.

"Ne vidim več izhoda, da bi si zagotovil vsaj eno mirno noč. Kakor da mi meč visi nad glavo. Zbolel bom."

"Ne ženi se, Blaž."

Silvi se smili. Shujšal je in roke se mu neprenehoma gibljejo.

"Kako bi se ne gnal, Silva? Od enega trenutka je odvisno lahko vse moje življenje. Umreti se bojim. Mlad sem, načrte imam. Kaj misliš! Lahko je človeku, ki nima nikogar, morda bajto doma. Umre in nihče ne more reči, da je veliko obetal in ga je bilo škoda."

"Človek je vsak," se upre Silva. "Vsakemu je njegovo najdražje."

"Ne razumeš me," tišči Blaž svoje. "Pred menoj je bodočnost."

"Da." pritrdi Silva. Ni se hotela več upirati. Bala se je, da bi ga užalila.

Poslovil se je, kakor da se jutri morda ne vidita več. Silva je poslušala njegove stopinje.

Ko je odhajal, se ji je zdelo, da ga ima vendar rada, da je privezana nanj. Ob misli, da bi ga utegnila izgubiti, so se ji sprostile solze.

*

Koj drugi dan je odšla po Viktorjeve stvari. Ni bilo veliko. Kakih dvajset knjig, dve srajci, nekaj robcev, album s slikami in nekaj pisanih zvezkov. Vsega skupaj za dobro košaro.

Gospodinja je vekala, ko je Silva odhajala.

"Tako je bil priden in dolgo nismo vedeli, da je učtelj. Nikamor se ni vtaknil, pa so ga vzeli. O Bog se ga usmili!"

Silva sama je imela vek v grlu. Komaj se je zmagovala. Toda pred tujimi ljudmi ni hotela vekati.

Doma je spoštljivo razporejala prinešene stvari. Potlej je pregledala knjige.

Pregelj: Bogovec Jernej. Tudi njej je ugajal. Prešernove poezije, Jurčič, Tavčar, Levstik, Shakespeare v Župančičevem prevodu, dve knjigi Finžgarja in Tagorev Dom in svet. Zadnje ni poznala. Dala jo je na stran.

Stisnila je svoje knjige, da so nove dobile prostor. Potlej je začela pregledovati album.

Na prvi strani je bila slika stare ženice, zgarane, v ruti, z ozkimi, stisnjenimi ustnicami.

Pod sliko z lepimi črkami: Moja mati † 15. 10. 1937. Silva se je naslonila na mizo in natančno ogledovala fotografijo. Oči so Žalarjeve, brada tudi. Le ustnice ima Viktor močnejše.

Na drugi strani je očetova slika. Umrl je za materjo dobre tri mesece.

Mlado dekle s čudno otožnimi očmi. Morda sestra. Previdno je jemala sliko iz ogelčkov.

Iz prvih dni ljubezni.

Marija.

V desnem kotu Žalarjeva pisma. Drobna, da Silva komaj prebere.

Umrla za jetiko na božič 1938. Zadnje, kar sem še mogel izgubiti.

V tej uri je Silva Žalarja do kraja doumela.

Obračala je liste. Viktor v vojaški obleki, na Triglavu, na Storžiču.

Na zadnji strani slika viharnika.

Zaprla je album kakor pobožno knjigo. Potlej ga je zavila v prt in dela med perilo.

Zazdelo se ji je, da je prišel v sobo kos Žalarjevega življenja, dih mrtvih, ki jih je Viktor ljubil.

Popoldne je prišel Blaž. Koj so mu obstale oči na novih knjigah.

"Več jih imaš kot po navadi."

"Žalarjeve so."

"Tako?"

Zategnil je glas, kakor da ne more razumeti.

"Te je prosil?"

"Listek je pustil zame. Saj sem ti včeraj povedala, da te pozdravlja."

"Ne spomnim se."

Blaž je teman in nima govornjenja. Prvič, da se je poslovil prej kot po navadi. Silvi ni žal.

Ko je bila sama, je nadaljevala z branjem Cankarjevega Kačurja. Tako kot tokrat, ga še ni nikoli razumela.

*

Aretacije so se vrstile z vsakim dnem. Blaž bi se rad kam umaknil, toda zavoljo Silve se ni mogel odločiti. Tako je visel do junija.

Na sv. Petra dan so ga vzeli. Silva ni koj zvedela, ker na Blažev dom ni zahajala. Mislila je že, da se mu je morda kaj zateknilo.

Potlej je prišlo očetovo pismo.

Dvakrat ga je prebrala in ni razumela. Nato se je spustila na stol in zavekala, da so se ji tresla ramena.

Brez moči je bila. Niti s prstom ni mogla geniti zanj. Ko bi šla vprašat na njegov dom? Kaj naj bi zvedela? Kar so vedeli, so ji sporočili. Pozdrav in upanje na pismo.

Ko se je stemnilo in je prižgala luč, še ni prišla prav k sebi. Kakor da tava po nekem svetu, ki nima poti.

(Dalje prihodnjič)

—o—

— Kolikor je doslej uspelo znanstvenikom dognati, je Luna brez ozračja.

CHICAGO, ILL.

BUSINESS OPPORTUNITY

TAVERN — Real Money Maker. Priced to sell - Well established. Owner leaving city. Call GU. 4-9860 — Ask for Jim. (51)

TAVERN & LIQUOR STORE
Well established - By appointment only. Call PEnsacola 6-1494. (50)

GAS STATION SOUTH SIDE LOCATION. REAL MONEY MAKER. Priced right for quick sale. Owner leaving city. No reasonable offer refused. Call AB 4-1480 ask for Tom Lowery. (53)

MESNICA — Prava cena za hitro prodajo. Dobro obstoječa. Priložnost za dober dohodek za pravo osebo. Lastnik gre ven iz mesta. 3240 W. 26th St. BI 7-5909.

REAL ESTATE FOR SALE

4036 W. DIVISION ST.
Private party. 6-4-store. Store 21'x 20'. Priced to sell $24,500. Call Ben Saska — DI. 2-9366. (50)

BERWYN — BY OWNER
2 flat. 2-6½'s. All newly decorated. Priced right for quick sale. Owner leaving city. Call GU. 4-6541. (51)

AMERIŠKO-SLOVENSKI ROMANJI
V FATIMO-LURD-RIM-BENETKE
ZDRUŽENI Z OBISKOM DOMOVINE
SWISSAIR-JET IZ NEW YORKA 12. junija
SWISSAIR-JET IZ NEW YORKA 24. junija
pod vodstvom izkušenih slovenskih duhovnikov iz U.S.A.
V Sloveniji ostanete, kolikor časa želite!
Celotna cena s hoteli I. razreda, hrano, prevozi ter izleti
SAMO $795.00
Informacije daje — prijave sprejema
BLED TRAVEL SERVICE
6113 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio EX 1-8787

NAROČITE ŽE SEDAJ ZA VELIKO NOČ
NAŠE IZVRSTNE DOMAČE PREKAJENE
KLOBASE - ŠUNKE - ŽELODCE in druge potrebe
Prvoklasno sveže meso — riževe in krvave klobase — grocerija vseh vrst
Model Food Market
445 EAST 200 STREET KE 1-7447
FLORIAN in MARIE KONČAR — lastnika

Se priporočamo
ZA POPRAVITI ALI STAVITI NOVO STREHO ALI ŽLEBOVE.
VRŠIMO VSA V KLEPARSKO STROKO SPADAJOČA DELA.
NAŠE DELO JE POZNANO IN ZANESLJIVO
FRANK KURE
Lahko pišete na ta naslov:
R. F. D. No. 1, Route 44, Newbury, Ohio
Pokličite telefonično: JOrdan 4-5503

NOVICE- z vsega sveta
NOVICE- ki jih potrebujete
NOVICE- ki jih dobite še sveže
NOVICE- popolnoma nepristranske
NOVICE- kolikor mogoče originalne
NOVICE- ki so zanimive
vam vsak dan prinaša v hišo
Ameriška Domovina
Povejte to sosedu, ki še ni naročen nanjo

GRDINA POGREBNI ZAVOD
1053 East 62 St. . . . . 17002 Lakeshore Blvd.
Pokličite podnevi ali ponoči
HEnderson 1-2088 KEnmore 1-6300
Moderno podjetje — Zmerne cene

Za vaš pomembni dan!

Drage neveste!

Ena pomebnih predpriprav za najlepši dogodek življenja, je izbira poročnih vabil.

Oglasite se pri nas in oglejte si najnovejše, pravkar dospele vzorce vabil, naznanil, papirnatih prtičkov, kozarčnih podstavkov, vžigalic, na katerih je natiskano Vaše in njegovo ime.

Ogled je popolnoma neobvezen!

AMERIŠKA DOMOVINA
6117 St. Clair Ave. Cleveland 3, Ohio
HE 1-0622

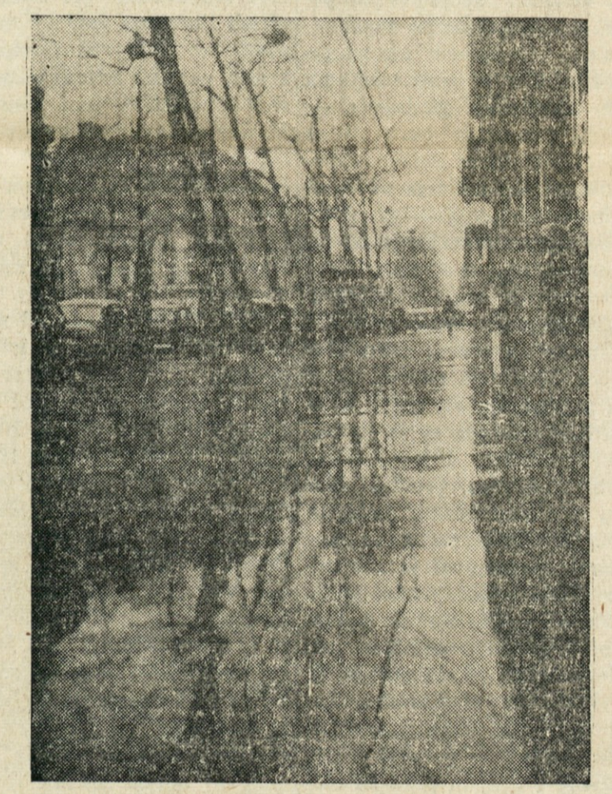

POPLAVA ALI KANAL? — Ne eno ne drugo, ampak od dežja moker obcestni tlak v Parizu.

PRI DELU ZA NABIRKO — Mrs. Eleanor Roosevelt (na levi) je načelnica Girls' Town. Na sliki jo vidimo v družbi z Mrs. Horase E. Dodge II., predsednico in ustanoviteljico Girls' Town ustanove, in z Mr. Frankom Sinatra na slavnostnem plesu v Palm Beach, Fla., katereega čisti dobiček je namenjen za omenjeno ustanovo.